

RAPORT DE EVALUARE

Strategia de dezvoltare a sistemului de achiziții publice pentru anii 2016-2020 și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia pentru anii 2016-2018

(perioada de evaluare: 2016–2018)

Autori: Vadim ȚURCAN, Diana ENACHI

Chișinău 2019

RAPORT DE EVALUARE

Strategia de dezvoltare a sistemului de achiziții publice pentru anii 2016-2020 și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia pentru anii 2016-2018

(perioada de evaluare: 2016–2018)

Autori: **Vadim ȚURCAN, Diana ENACHI**

Acest document a fost elaborat în cadrul proiectului „Cutting edge improvements in the public procurement system in Moldova through inclusiveness, creativity and low abiding practices” / „Îmbunătățiri inovative în sistemul de achiziții publice din Republica Moldova prin incluziune, creativitate și practici de respectare a legislației”. Această publicație a fost finanțată de UE. Responsabilitatea pentru conținutul acestei publicații aparține autorilor și nu reflectă neapărat poziția finanțatorului.

Acest proiect este finanțat de către Uniunea Europeană.
Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova
Str. Kogălniceanu, 12 MD 2001 Chișinău, Republica Moldova
Tel: (+37322) 210932 Fax: (+37322) 245714

Comisia Europeană este organul executiv al UE.

„Uniunea Europeană este constituită din 28 state membre care au decis să-și unească treptat know-how-ul, resursele și destinele. Împreună, pe parcursul unei perioade de extindere de 50 de ani, ele au creat o zonă de stabilitate, democrație și dezvoltare durabilă, asigurând diversitatea culturală, toleranța și libertățile individuale. Uniunea Europeană este decisă de a împărtăși realizările și valorile sale cu țările și popoarele de dincolo de frontierele sale.”

Proiectul este implementat
de Institutul pentru
Dezvoltare și Inițiativă
Sociale (IDIS) „Viitorul”

Date de contact:
MD 2005 Chișinău
Str. Iacob Hâncu 10/1
Tel: (+37322) 210932
Fax: (+37322) 245714

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul” este succesorul de drept al Fundației Viitorul, și păstrează în linii mari tradițiile, obiectivele și principiile de acțiune ale fundației, printre care se numără: formarea de instituții democratice și dezvoltarea unui spirit de responsabilitate efectivă printre oamenii politici, funcționari publici și cetățenii țării noastre, consolidarea societății civile și spiritului critic, promovarea libertăților și valorilor unei societăți deschise, modernizate și proeuropene. IDIS „Viitorul” reprezintă o instituție de cercetare, instruire și inițiativă publică, care activează pe o serie de domenii legate de: analiză economică, guvernare, cercetare politică, planificare strategică și management al cunoștințelor în Republica Moldova.

Orice utilizare a unor extrase ori opinii ale autorului acestei publicații trebuie să conțină referință la IDIS „Viitorul”.

Pentru mai multe informații asupra acestei publicații ori asupra abonamentului de recepționare a publicațiilor editate de către IDIS, vă rugăm să contactați IDIS „Viitorul”.

Adresa de contact:

Chișinău, Iacob Hâncu 10/1, 2004, Republica Moldova

Telefon: (373-22) 21 09 32

Fax: (373-22) 24 57 14

www.viitorul.org

CUPRINS

Suma executiv	5
Introducere	8
Metodologia de evaluare.....	9
Progresul privind implementarea Strategiei și Planului pentru anii 2016-2018	12
1. Etapa 1. bunuri pentru autoritățile guvernamentale centrale: <i>trimestrul IV 2016 – trimestrul IV 2017</i>	12
2. Etapa 2. bunuri pentru autoritățile contractante, inclusiv pentru cele din sectorul serviciilor de utilități; contracte de servicii și lucrări pentru toate autoritățile contractante: <i>trimestrul IV 2017 –</i> <i>trimestrul IV 2018</i>	23
3. Etapa 3. concesiuni pentru toate autoritățile contractante: <i>trimestrul II 2018 – trimestrul IV 2018.....</i>	37
4. Etapa 4. contracte de servicii și lucrări pentru toate autoritățile contractante din sectorul serviciilor de utilități: <i>trimestrul II 2018 – trimestrul IV 2018.....</i>	40
Concluzii și recomandări de politici.....	43

Abrevieri

- AAP** – Agenția Achiziții Publice;
- HP** – Hotărâre a Parlamentului;
- HG** – Hotărâre a Guvernului;
- ANSC** – Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor;
- ANRE** – Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică;
- OE** – Operator economic;
- OA** – Obiectul achiziției;
- VE** – Valoarea estimată a achiziției calculată de către autoritatea contractantă, fără TVA;
- OC** – Obiectul contestației;
- EL** – Elementele contestației;
- AA** – Acordul de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană;
- MO** – Monitorul Oficial;
- BERD** – Banca Europeană de Reconstrucție și Dezvoltare;
- BM** – Banca Mondială;
- OMC** – Organizația Mondială a Comerțului;
- CNSC** – Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor;
- PEA** – Platformele Electronice de Achiziții.

Sumar executiv

Raportul de evaluare a **Strategiei de dezvoltare a sistemului de achiziții publice pentru anii 2016-2020** prezintă progresul privind implementarea acțiunilor prevăzute în **Planul de implementare a Strategiei pentru anii 2016-2018** prin utilizarea unei metodologii de evaluare bazată, atât indicatori cantitativi prin prisma gradului de realizare a acțiunilor, cât și indicatori calitativi prin prisma schimbărilor produse. Respectiv, pentru perioada 2016-2018, în prezentul raport autorii au evaluat gradul de realizare a 44 de acțiuni cuprinse în 4 etape.

Evaluarea cantitativă atestă că **doar 23% (10 acțiuni) au fost realizate fără deficiențe**, în timp ce alte **20% (9 acțiuni) au fost realizate, cu deficiențe**. În același timp, **18% (8 acțiuni) au fost realizate parțial** și alte **39% (17 acțiuni) au primit calificativul nerealizat**. Totodată din acțiunile care sunt realizate cu sau fără deficiențe în **13 acțiuni** a fost **respectat termenul de realizare**, iar **6 acțiuni** au fost **realizate cu depășirea termenului**.

Evaluarea calitativă prin prisma schimbărilor produse ca urmare a acțiunilor realizate, observăm că **doar 11% a avut un impact major**, **36%** dintre acțiuni au avut un **impact mediu**. **Un impact redus** au avut **6 acțiuni (14%)**, iar în cazul a **mai mult de o treime (39%)** dintre acțiuni se atestă o **lipsă de impact**.

Este necesar de menționat că rezultatele evaluării au fost influențate puternic de **lipsa de progres** în implementarea strategiei cu privire la transpunerea **Directivei 2014/23/UE** privind atribuirea contractelor de concesiune, unde din totalul de 7 acțiuni, **5 acțiuni** au primit calificativul **nerealizat** și cu privire la transpunerea **Directivei 2014/25/UE** privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale, unde toate cele **9 acțiuni** au obținut calificativul **nerealizat**.

Tabloul de mai jos demonstrează că progresul privind implementarea Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a sistemului de achiziții publice pentru anii 2016-2018 poate fi considerată ca fiind unul modest.

Figura 1. **Rezultatul evaluării cantitative**

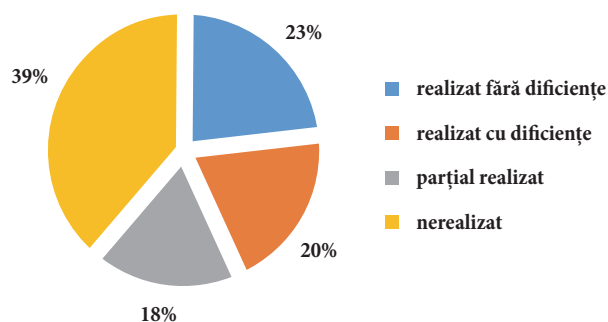
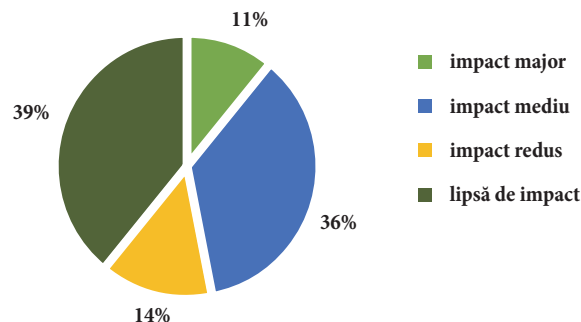

Figura 2. **Rezultatul evaluării calitative**

Dacă însă ne referim la **sectorul public de achiziții publice**, reglementat de Legea 131/2015 fără a ne referi la achiziții de utilități și contractele de concesiune, se atestă un **progres mai înalt** comparativ cu rezultatele generale privind implementarea Strategiei:

Evaluarea cantitativă atestă că mai mult de o treime dintre acțiuni (**36%**) au fost **realizate fără deficiențe**, în timp ce alte **32% (9 acțiuni)** au fost **realizate, cu deficiențe**. În același timp, **21% (6 acțiuni)** au fost **realizate parțial** și alte **11% (3 acțiuni)** au primit calificativul **nerealizat**. Totodată din acțiunile care sunt realizate cu sau fără deficiențe în **13 acțiuni** a fost **respectat termenul de realizare**, iar **6 acțiuni** au fost **realizate cu depășirea termenului**.

Evaluarea calitativă prin prisma schimbărilor produse ca urmare a acțiunilor realizate, rezultatele arată că doar **18%** a avut un **impact major**, mai mult de jumătate (**57%**) dintre acțiuni au avut un **impact mediu**. **Un impact redus** au avut **4 acțiuni (14%)**, iar în cazul a **11%** dintre acțiuni se atestă o **lipsă de impact**.

Figura 3. **Rezultatul evaluării cantitative cu privire la Legea 131/2015**

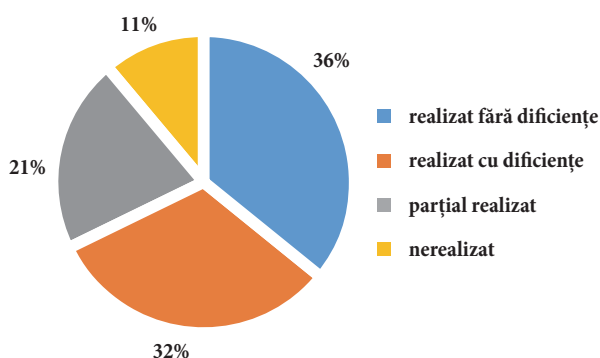
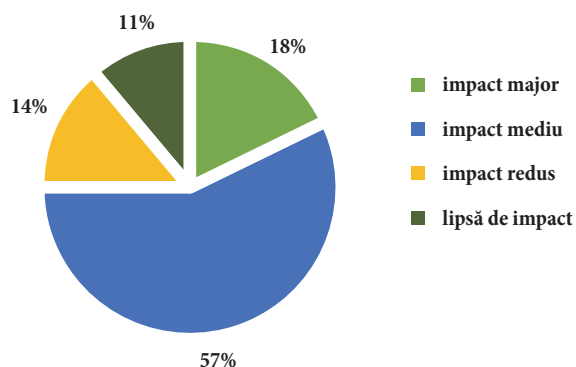

Figura 4. **Rezultatul evaluării calitative cu privire la Legea 131/2015**

Principalele realizări constatate în perioada 2016-2018 vizează după cum urmează:

- ✓ Corelarea legislației naționale pentru achizițiile publice clasice la prevederile directivelor europene, în speță **Directiva 2014/2014/UE privind achizițiile publice**;
- ✓ Dezvoltarea facilităților sistemului de achiziții electronice;
- ✓ Asigurarea funcționalității ANSC drept un organ specializat de examinare și soluționare a contestațiilor;
- ✓ Organizarea de instruirii și elaborarea de instrucțiuni necesare actorilor implicați în procesul de achiziție.

Principalele deficiențe identificate în realizarea acțiunilor sunt prezentate după cum urmează:

- Lipsa unui mecanism de dialog între instituțiile publice responsabile;
- Cadrul legal normativ - secundar este incomplet și necesită armonizări cu legislația primară cu privire la achizițiile publice clasice;

- Sistem electronic de achiziție care nu asigură un proces integral de achiziție;
- Lipsa unui sistem de certificare pentru specialiștii în achiziții;
- Lipsa acțiunilor în vederea dezvoltării achizițiilor centralizate;
- Lipsa cadrului legal normativ - secundar corelat la legislația primară pentru contractele de concesiuni;
- Lipsa cadrului legal pentru transpunerea directivei cu privire la sectorul de utilități

Ca urmare a deficiențelor identificate au fost formulate o **serie de propuneri**, cele mai principale fiind:

- ✓ Instituirea unui mecanismului de dialog eficient și permanent între instituțiile responsabile cu definitivarea rolurilor și responsabilităților clare pentru fiecare instituție;
- ✓ Aprobarea de către guvern a actelor normative necesare pentru implementarea Legii nr. 131/2015. În mod prioritar: Regulamentul privind achizițiile publice de lucrări, Regulamentul cu privire la activitatea grupului de lucru pentru achiziții, Regulamentul cu privire la achizițiile publice folosind procedura de negociere, Regulamentul cu privire la acordul-cadru.
- ✓ Eliminarea carentelor sistemului electronic de achiziții prin asigurarea unui proces de achiziție integral electronic. Dezvoltarea sistemului electronic de achiziții în vederea utilizării diferitor tipuri de proceduri (în speță: acordul-cadru și licitație restrânsă) și diferitor tehnici și instrumente (în speță: cataloagele electronice). Totodată este imperativ dezvoltarea modulului de analiză (Business Intelligence) pentru generarea rapoartelor statistice, identificarea riscurilor de fraudă și corupție în scopul realizării funcțiilor de monitorizare și control de către instituțiile competente cât și de către publicul larg.
- ✓ Elaborarea unui sistem național de certificare în domeniul achizițiilor publice în urma stabilirii parteneriatelor cu instituțiile academice de profil.
- ✓ Elaborarea cadrului legal secundar pentru contractele de concesiuni în special Regulamentele cu privire la modalitatea de organizare a procedurilor de atribuire a concesiunii și Regulamentul cu privire la activitatea comisiei de atribuire a concesiunilor.
- ✓ Elaborarea cadrului legal pentru transpunerea directivei cu privire la sectorul de utilități.

Introducere

Strategia de dezvoltare a sistemului de achiziții publice pentru anii 2016 – 2020 (*în continuare Strategia*) și Planul de acțiuni privind implementarea acesteia pentru anii 2016 – 2018 (*în continuare Planul de acțiuni*) a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1332 din 14.12.2016. Acest document strategic a fost elaborat în scopul implementării titlului V, capitolul 8 din Acordul de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană (*în continuare Acord de Asociere*), precum și în vederea realizării măsurilor pentru punerea în aplicare a prevederilor Acordului privind achizițiile publice al OMC (Legea nr. 125 din 02.06.2016)¹.

Aceeași HG prevede faptul că Ministerul Finanțelor este instituția responsabilă care va asigura procesul de monitorizare și coordonare a implementării Strategiei și a Planului de acțiuni, cât și colaborarea cu organizațiile internaționale și cu partenerii de dezvoltare în scopul atragerii volumului necesar de investiții pentru realizarea prevederilor Strategiei și Planului de acțiuni.

Procesul de evaluare s-a realizat în baza acțiunilor prevăzute, calendarul prevăzut în Acordul de Asociere, termenul de realizare și indicatorii de progres prevăzuți în Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei pentru anii 2016-2018. Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei cuprinde 44 de acțiuni repartizate pe 4 etape și sub-etape la fiecare dintre ele, după cum urmează:

Etapele de realizare a reformei	Termenul de realizare	Acțiunile prevăzute
Etapa 1. Bunuri pentru autoritățile guvernamentale centrale	trim. IV 2016 trim. IV 2017	14 acțiuni
Etapa 2. Bunuri pentru autoritățile și instituțiile de stat, regionale și locale de drept public; bunuri pentru toate autoritățile contractante din sectorul de utilități, contracte de servicii și lucrări pentru toate autoritățile contractante	trim. IV 2017 trim. IV 2018	19 acțiuni
Etapa 3. Concesiuni pentru toate autoritățile contractante	trim. II 2018 – trim. IV 2018	7 acțiuni
Etapa 4. Contracte de servicii și lucrări pentru toate autoritățile contractante din sectorul de utilități	trim. II 2018 – trim. IV 2018	4 acțiuni

¹ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=365458>

Metodologia de evaluare

Evaluarea implementării Strategiei de dezvoltare a sistemului de achiziții publice pentru anii 2016 – 2020 și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia pentru anii 2016 – 2018 a fost realizată în bază unei metodologii care are la bază, atât indicatori de evaluare cantitativă prin prisma gradului de realizare a acțiunilor, cât și indicatori de evaluare calitativă prin prisma schimbărilor produse.

I. Evaluare cantitativă

- a. În procesul de evaluare cantitativă, pentru a evalua **gradul de realizare** a acțiunilor au fost utilizate următoarele calificative:

Calificativ		Semnificație
Realizat	<i>fără deficiențe</i>	acțiune realizată integral conform Planului, cu respectarea procedurii legale și principiilor de transparență și participare în procesul decizional
	<i>cu deficiențe</i>	acțiune realizată cu deficiențe care vor fi detaliat menționate
Parțial realizat		acțiunea a fost inițiată și se află în proces de realizare
Nerealizat		nu a fost inițiată nici o activitate în scopul realizării acțiunii

- b. În scopul evaluării acțiunilor realizate din perspectiva **respectării termenului** stabilit în Plan au fost utilizate următoarele calificative: în termen, cu depășirea termenului.

II. Evaluare calitativă

În procesul de evaluare a impactului și schimbărilor produse ca urmare a acțiunilor desfășurate, a fost utilizată o grilă cu patru calificative de apreciere după cum urmează:

Calificativ	Semnificație
0 - lipsă de impact	se constată o lipsă de impact asupra îndeplinirii obiectivelor Strategiei și, prin urmare, asupra îmbunătățirii calității sistemului de achiziții publice, în lipsa unor acțiuni și/sau politici din partea autorităților responsabile
1 - Impact redus	se constată un impact redus și schimbări ne semnificative în sistemul achizițiilor publice ca urmare a acțiunii realizate sau parțial realizate de către autoritățile responsabile
2 - Impact mediu	se constată un impact pozitiv mediu și anumite schimbări cu efecte asupra realizării obiectivelor prevăzute în Strategie dar care nu au produs schimbări semnificative asupra îmbunătățirii calității sistemului de achiziții publice
3 - Impact major	se constată un impact major și schimbări pozitive semnificative care au susținut realizarea obiectivelor prevăzute de Strategie și care au produs schimbări importante în sistemul de achiziții publice.

Indicatori de impact:

- încrederea în sistemul achizițiilor publice îmbunătățită;
- transparența și eficiența achizițiilor publice îmbunătățită;
- capacitățile actorilor implicați în procesul de achiziție publică consolidate;
- calitatea reglementărilor îmbunătățită;
- eficiența monitorizării/controlului conformității și legalității procedurilor de achiziție îmbunătățită.

III. Instrumente aplicate

În procesul de evaluare au fost utilizate următoarele instrumente:

- Analiza cadrului legal primar și normativ – secundar în materie de achiziții publice;
- Au fost transmise solicitări privind realizarea interviurilor către toate autoritățile care au fost responsabile de acțiuni din planul de acțiuni 2016-2018. Ca urmare, autorii raportului au realizat 4 interviuri aprofundate cu instituțiile din domeniu și cele responsabile de realizarea acțiunilor din Planul de acțiuni, în baza unui chestionar elaborat pentru fiecare instituție (Ministerul Finanțelor, Agenția Achiziții Publice, Agenția Națională pentru Soluționarea Contestațiilor, Trezoreria de Stat). De menționat că Ministerul Economiei și Infrastructurii ne-au răspuns prin email, iar de la Consiliul Național pentru Parteneriatul Public - Privat (al cărui secretariat îl asigură Agenția Proprietății Publice) nu am recepționat nici o informație.
- Autorii raportului au realizat 3 interviuri cu actori din domeniu inclusiv reprezentanții platformelor electronice de achiziții - achiziții.md și elicitație.md; ex-vice ministru al Finanțelor - responsabil de implementarea achizițiilor electronice și a sistemului MTender – Iurii Cicibaba. Solicitări de întreveneri au fost transmise și către Inspekția Financiară și Centrul pentru Tehnologii Informaționale în Finanțe (CTIF) dar fără a primi un răspuns.
- Analiza surselor de date deschise, inclusiv registrele electronice, paginile web oficiale ale autorităților, inclusiv:

• www.mf.gov.md ;	• www.ansc.md	• www.mei.gov.md ;
• www.tender.gov.md ;	• www.mtender.gov.md ;	• www.particip.gov.md ;
• www.app.gov.md ;	• www.cna.md ;	• etc.

- Analiza planurilor și rapoartelor de activitate/statistice ale autorităților publice (responsabili de acțiunile din Plan) inclusiv Rapoartele de activitate pentru anul 2016, 2017 și 2018 ale Agenției Achiziții Publice , Agenției Naționale pentru Soluționarea Contestațiilor, Ministerul Finanțelor.
- Alte informații, analize, studii, rapoarte elaborate de experți independenți, societatea civilă sau comunitatea internațională.

Progresul privind implementarea planului de acțiuni 2016 – 2018

Etapa 1.

Bunuri pentru autoritățile guvernamentale centrale: *Trimestrul IV 2016 – Trimestrul IV 2017*

Prevederile legii nr. 131/2015 pot fi considerate ca îndeplinind parțial setul de standarde de bază prevăzute la art. 270 din AA. Măsurile necesare pentru rezolvarea problemelor identificate urmează a fi adoptate după cum urmează:

Pentru **legislația primară** – elaborarea și adoptarea modificărilor la legii nr. 131/2015 cu obiectivul de a rezolva cazurile restante de neconformitate cu setul de standarde de bază și de a asigura independența ANSC.

Pentru **legislația secundară**:

- ✓ elaborarea și aprobarea Regulamentului privind înființarea și funcționarea ANSC;
- ✓ cerințe legale care stabilesc obligația tuturor autorităților contractante să publice, înainte de lansarea procedurii, justificarea utilizării procedurii de negociere fără publicarea prealabilă;
- ✓ elaborarea și aprobarea modelelor și formularelor standard pentru anunțurile de achiziții publice.

Acțiunea 1. Asigurarea armonizării legislației cu standardele de bază care reglementează atribuirea contractelor și cadrul instituțional (Trimestrul IV, 2016)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Asigurarea armonizării legislației cu standardele de bază care reglementează atribuirea contractelor și cadrul instituțional	cu depășirea termenului	realizat cu deficiențe	3 - impact major

Modificările la legea nr. 131/2015 care au avut loc în urma adoptării legii nr. 229 din 23.09.2016² au avut drept scop să asigure funcționalitatea ANSC și asigurarea limitelor de timp în procedura de atribuire a contractelor. Totodată pe parcursul anului 2016 au fost adoptate o serie de HG, pentru a asigura transpunerea eficientă a legislației primare. (vezi Tabelul 1)

² http://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=95888&lang=ro

Tabelul 1. Cadrul normativ - secundar pe domeniul achizițiilor publice adoptat în 2016

Nr. crt.	Regulament	Hotărâre
1	Regulamentul cu privire la achizițiile publice de valoare mică	HG nr. 665 din 27.05.2016
2	Regulamentu cu privire la achiziția bunurilor și serviciilor prin cererea ofertelor de prețuri	HG nr. 666 din 27.05.2016
3	Regulamentul cu privire la activitatea grupului de lucru pentru achiziții	HG nr. 667 din 27.05.2016
4	Regulamentul cu privire la achizițiile publice folosind procedura de negociere	HG nr. 668 din 27.05.2016
5	Regulamentul privind achizițiile publice de lucrări	HG nr. 669 din 27.05.2016
6	Regulamentul cu privire la modul de întocmire a Listei de interdicție a operatorilor economici	HG nr. 1418 din 28.12.2016
7	Regulamentul cu privire la modul de planificare a contractelor de achiziții publice	HG nr. 1419 din 28.12.2016
8	Regulamentul privind evidența Listei operatorilor economici calificați	HG nr. 1420 din 28.12.2016
10	Documentația standard pentru realizarea achizițiilor publice de bunuri și servicii	Ordin nr. 71 din 24.05.2016
11	Documentația standard pentru realizarea achizițiilor publice de lucrări	Ordin nr. 72 din 24.05.2016
12	Documentația standard pentru realizarea achizițiilor publice de bunuri, servicii și lucrări prin procedura de dialog competitiv	Ordin nr. 84 din 15.06.2016
13	Documentația standard pentru realizarea achizițiilor publice de bunuri, servicii și lucrări prin procedura de negociere	Ordin nr. 85 din 15.06.2016
14	Documentația standard pentru realizarea achizițiilor publice de servicii de pază	Ordin nr. 160 din 26.12.2017

Este necesar de menționat că nu s-au actualizat/elaborat regulamente cu privire la alte tipuri de proceduri de achiziție publică sau de modificare a contractului de achiziții publice, inclusiv:

- Regulamentul cu privire la acordul-cadru ca modalitate specială de atribuire a contractului de achiziție publică (HG nr. 826 din 07.11.2012);
- Regulamentul privind ajustarea periodică a valorii contractelor de achiziții publice cu executare continuă, încheiate pe un termen mai mare de un an (HG nr. 640 din 19.07.2010);
- Regulamentul cu privire la achiziții publice prin licitație restrânsă/dialog competitiv/ concurs de soluții.

Prin urmare, acțiunea se consideră că a fost **realizată cu deficiențe**, din cauza actelor ce nu au fost actualizate supra. Din punct de vedere calitativ, acțiunea are un **impact major** deoarece a fost asigurat cadrul legal pentru procedurile de achiziție cele mai frecvent folosite.

Acțiunea 2. Elaborarea cadrului legal pentru crearea unui organ independent de revizuire (Trimestrul IV, 2016)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Elaborarea cadrului legal pentru crearea unui organ independent de revizuire	în termen	realizat fără deficiențe	3 - impact major

În redacția inițială a legii nr. 131/2015, ANSC este calificată ca o autoritate administrativă independentă, dar se află în subordinea Ministerului Finanțelor, prin urmare independența sa nu putea fi garantată, ceea ce contravine art. 270, alin. (2), lit. b) din AA.

Până la crearea ANSC, examinarea contestațiilor era efectuată de AAP. Astfel în cadrul acestei acțiuni a fost amendată legea nr. 131/2015 prin legea nr. nr. 229 din 23.09.2016, în care prin modificările adoptate ANSC devine o autoritate publică autonomă și independentă față de alte autorități publice, față de persoane fizice și juridice, care examinează contestațiile formulate în cadrul procedurilor de achiziție publică. Respectiv a fost eliminat conflictul de responsabilități și asigurată independența ANSC.

Totodată, a fost asigurată funcționarea ANSC prin HP nr. 271 din 15.12.2016 cu privire la instituirea, organizarea și funcționarea ANSC, în care se stabilește statutul juridic, funcțiile de bază, organizarea și statutul personalului ANSC, de asemenea procedura de examinare și de soluționare a contestațiilor.

Acțiunea se consideră **realizată fără deficiențe** având în vedere indicatorii de progres realizați și cadrul legal care a fost modificat, astfel încât ANSC să-i fie asigurată independența și funcționalitatea. Totodată această acțiunea a avut un **impact major** în modalitatea de examinare și soluționare a contestațiilor, astfel încât s-a depășit blocajul de depunere a contestațiilor.

Acțiunea 3. Asigurarea funcționalității Agenției Naționale de Soluționare a Contestațiilor (Trimestrul IV, 2016)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Asigurarea funcționalității Agenției Naționale de Soluționare a Contestațiilor	cu depășirea termenului	realizat cu deficiențe	3 - impact major

Prin **legea nr. 229 din 23.09.2016** s-au amendat mai multe legi (legea nr. 355/2005, legea nr. 199/2010, legea nr. 48/2012) în care s-au introdus modificări privind asigurarea funcționalității ANSC și asigurarea cu resurse bugetare, inclusiv stabilirea cuantumurilor salariilor funcționarilor, cu aplicare de la 1 ianuarie 2017. Cu toate acestea, autoritatea a devenit funcțională abia 9 luni mai târziu, în septembrie 2017, odată cu inițierea procesului de recepționare a contestațiilor din partea OE.

Acțiunea este considerată **realizată cu deficiențe** din cauza că a existat un vid de posibilitate depunerii contestației din 1 ianuarie 2017 până în 4 septembrie 2017, unde OE aveau posibilitatea de a contesta o achiziție publică doar prin prisma *legii nr. 793 din 10.02.2000 privind contenciosului administrativ*, care în sine presupunea o procedură de lungă durată, fără convingerea respectării principiului celerității. Din punct de vedere calitativ a produs un **impact major**, prin simplificarea procedurii de contestare a deciziilor AC, astfel numărul de contestații depus în 4 luni ale anului 2017 a atins cifra de 200, cu o valoare estimată de 743 482 093.06 lei.

Acțiunea 4. Revizuirea funcțională și reorganizarea structurii interne a Agenției Achiziții Publice (Trimestrul IV, 2016)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Revizuirea funcțională și reorganizarea structurii interne a Agenției Achiziții Publice	în termen	realizat fără deficiențe	2 - impact mediu

În urma modificărilor aduse la legea nr. 131/2015, au fost excluse atribuțiile AAP cu privire la examinare și înregistrare a documentelor de atribuire și a contractelor de achiziții publice, a atribuției de control al rezultatelor procedurilor și a dreptului de a dispune reexaminarea sau anularea rezultatelor procedurilor de achiziții publice. Astfel aceste atribuții au fost înlocuite cu atribuția de efectuare a **controlului ex-post al procedurilor de achiziții publice** efectuat după semnarea contractelor de achiziții publice.

Totodată a fost aprobat *Regulamentului privind organizarea și funcționarea AAP și efectivul-limită al acesteia prin HG nr. 134 din 09.03.2013*], publicată în MO nr. 85-91/223 din 24.03.2017 care stabilește personalul AAP în număr de 43 unități. Prin urmare AAP nu mai dispune de subdiviziuni teritoriale, iar activitatea acesteia este realizată la sediul central din mun. Chișinău. În rezultat, a fost modificată modalitatea de interacțiune a AAP cu autoritățile contractante, anunțurile de participare și a dările de seamă fiind prezentate în format electronic prin e-mail. Totodată a fost creată Direcția consultanță și instruire, în competența căreia intră activitățile de organizare și desfășurare a instruirilor în achiziții publice.

Acțiunea se consideră a fi **realizată fără deficiențe** deoarece au fost consolidate funcțiile de consiliere și de instruire ale AAP, care au produs un **impact mediu**, deoarece în exercitarea atribuțiilor sale AAP dispune de capacități reduse în special din cauza efectivului limită, de a îndeplini atribuțiile de bază.

Acțiunea 5. Consolidarea capacității unității de politici din cadrul Ministerului Finanțelor (Trimestrul IV, 2016)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Consolidarea capacității unității de politici din cadrul Ministerului Finanțelor	cu depășirea termenului	realizat fără deficiențe	1 - impact redus

Consolidarea capacității Ministerului Finanțelor pentru elaborarea de politici publice în domeniul achizițiilor s-a realizat în urma adoptării HG nr. 152 din 07.03.2019⁴, în care a fost modificat HG nr. 696 din 30.08.2017⁵ *cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor*, unde au fost operate schimbări în structura aparatului central astfel încât *Serviciul politici de reglementare a achizițiilor publice* a fost înlocuit *Direcția politici de reglementare a achizițiilor publice*, iar efectivul-limită s-a mărit cu 1 unitate.

Acțiunea se consideră **realizată fără deficiențe**, deoarece s-a mărit numărul de personal din cadrul Ministerului Finanțelor responsabil de elaborarea politicilor în achiziții publice, dar a avut un **impact redus**, din cauza numărului de politici publice elaborate și adoptate în conformitate cu legislația în vigoare

3 http://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=113098&lang=ro

4 http://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=112818&lang=ro

5 http://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=113340&lang=ro

Acțiunea 6. Elaborarea unui set de indicatori de monitorizare macro pentru achiziții, în baza cărora sunt realizate analize cu privire la funcționarea sistemului de achiziții publice în Moldova și incluse în rapoartele anuale (Trimestrul II, 2017)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Elaborarea unui set de indicatori de monitorizare macro pentru achiziții, în baza cărora sînt realizate analize cu privire la funcționarea sistemului de achiziții publice în Moldova și incluse în rapoartele anuale	în termen	realizat fără deficiențe	2 - impact mediu

Începînd cu 1 ianuarie 2017 AAP, este responsabilă de monitorizarea achizițiilor publice. Conform *Raportului privind activitatea desfășurată în perioada anului 2017*⁶ de către AAP în exercitarea atribuțiilor de monitorizare au fost identificate și sistematizate un șir de încălcări în dările de seamă prezentate de către AC. Pînă în 11 iulie 2017, încălcările stabilite în urma examinării dărilor de seamă erau înregistrate în fișiere Excel, iar după data de 11 iulie 2017, procesul a fost parțial automatizat în limita capacităților și posibilităților programului intern de evidență și management al documentelor, fiind incluși 23 de factori de risc.

Acțiunile de control ex-post au fost desfășurate în conformitate cu prevederile art. 8 și art. 9 ale *legii nr. 131/*, *HG nr. 134/2017* și *Ordinul AAP nr. 17 din 30.03.2017 cu privire la aprobarea Metodologiei privind controlul ex-post (MO nr. 109-118 din 07.04.2017)*. În anul 2017 s-au desfășurat 115 controale ex-post, în urma cărora s-a constatat că toate procedurile verificate au fost desfășurate cu un șir de abateri de la legislația în vigoare. Totodată setul de indicatori care este inclus în eșantionul supus controlului ex-post a fost inclus în Metodologia de selecție a procedurilor de achiziție, aprobată prin *Ordinul directorului AAP nr. 29 din 22.05.2017*.

Acțiunea este considerată **realizată fără deficiențe**, deoarece au fost definiți indicatorii de monitorizare, dar a produs un **impact mediu**, din cauză că rapoartele anuale nu conțin o analiză complexă a caracteristicilor de performanță sistemului de achiziții publice.

Acțiunea 7. Dezvoltarea achizițiilor centralizate, contractelor-cadru, instrucțiunilor de achiziții sectoriale și structurilor cu responsabilități noi (Trimestrul II, 2017)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Dezvoltarea în continuare a achizițiilor centralizate, contractelor-cadru, instrucțiunilor de achiziții sectoriale și structurilor cu responsabilități noi	-	nerealizat	0 - lipsă de impact

⁶ https://tender.gov.md/sites/default/files/document/attachments/raport_anual_2017.pdf

Numărul de instituții care realizează achiziții centralizate în Republica Moldova este unul redus, care la moment sunt în număr de 2 unități:

1. Centrul pentru achiziții publice centralizate în sănătate conform *HG nr. 1128 din 10.10.2016*⁷ (MO nr. 353-354/1210 din 11.10.2016)
2. Î.S. Administrația de stat a drumurilor, care activează în baza legii nr. 146 din 16.06.1994 cu privire la întreprinderea de stat⁸

Este de menționat că la sfârșitul termenului de realizare pentru această acțiune nu au fost identificate instituții structuri noi pentru desfășurarea achizițiilor centralizate. Ulterior pe pagina web al AAP a fost încărcat un model de acord de asociere între mai multe AC, în scopul organizării și desfășurării procedurilor de achiziții publice achizițiilor centralizate, însă nu au fost identificate cazuri de asociere, fiind considerat o lipsă de impact a acestui document.

Acțiunea este considerată **nerealizată**, din cauza lipsei de realizare a indicatorilor de progres.

Acțiunea 8. Dezvoltarea facilităților tehnice ale sistemului de achiziții electronice, pentru a putea să colecteze și să proceseze informațiile incluse în anunțuri și pentru a genera rapoarte /date statistice în conformitate cu necesitățile Agenției Achiziții Publice (Trimestrul I, 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Dezvoltarea facilităților tehnice ale sistemului de achiziții electronice, pentru a putea să colecteze și să proceseze informațiile incluse în anunțuri și pentru a genera rapoarte /date statistice în conformitate cu necesitățile Agenției Achiziții Publice	-	parțial realizat	2 - impact mediu

Dezvoltarea unui nou sistem de achiziții electronice a demarat la 30 noiembrie 2016, odată cu semnarea Memorandumului de colaborare pentru dezvoltarea unui nou sistem electronic de achiziții publice. Sistemul MTender este un sistem electronic online de achiziții electronice cu multiple platforme, alcătuit dintr-un portal web și o Unitate Centrală de Date de date de tip deschis (Open Data) și o rețea cu mai multe platforme din sectorul privat acreditate pentru a sprijini procedurile de achiziție desfășurate electronic pentru clienții din sectorul public și sectorul privat. Până în trimestrul I 2018, MTender a fost lansat sistemul pilot MTender, în care se desfășurau proceduri de achiziții de valoare mică.

⁷ http://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=111606&lang=ro

⁸ http://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=111931&lang=ro

Acțiunea se consideră **parțial realizată**, din cauză că facilitățile electronice nu permit la moment generarea rapoartelor/date statistice în conformitate cu necesitățile AAP. Totodată multiplele direcții de dezvoltare a sistemului de achiziție electronic a produs un **impact mediu**, deoarece asigura o transparență mai înaltă al procesului de achiziții.

Acțiunea 9. Dezvoltarea unui motor de căutare pe web, pentru a permite navigarea prin conținutul deciziilor Agenției Naționale de Soluționare a Contestațiilor (Trimestrul IV, 2017)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Dezvoltarea unui motor de căutare pe web, pentru a permite navigarea prin conținutul deciziilor Agenției Naționale de Soluționare a Contestațiilor	în termen	realizat fără deficiențe	2 - impact mediu

Se constată că odată cu lansarea paginii electronice *www.ansc.md* și anunțul de recepționarea a contestațiilor din 4 septembrie 2017, în compartimentul Contestații a fost dezvoltat un motor de căutare web, care permite căutarea contestațiilor după o serie de filtre printre care: *contestatar, AC, complet, OA, statutul deciziei, numărul contestației etc.* Astfel utilizarea site-ului permite căutarea rapidă a deciziei necesare. Totodată este necesar de menționat că până în acest moment deciziile emise de către ANSC nu sunt "machine - readable", ceea ce înseamnă că acestea nu dispun de contextul necesar pentru a fi analizate prin diverse metode automatizate.

Acțiunea se consideră **realizată fără deficiențe** în termenul stabilit cu un **impact mediu** din cauza funcționalităților care nu sunt dezvoltate în totalitate.

Acțiunea 10. Organizarea instruirii pentru Agenția Achiziții Publice și Agenția Națională de Soluționare a Contestațiilor după armonizarea legislației la standardele de bază care reglementează atribuirea contractelor și cadrul instituțional (Trimestrul IV, 2017)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Organizarea instruirii pentru Agenția Achiziții Publice și Agenția Națională de Soluționare a Contestațiilor după armonizarea legislației la standardele de bază care reglementează atribuirea contractelor și cadrul instituțional	în termen	realizat fără deficiențe	3 - impact major

În perioada de referință, AAP și ANSC au participat în mai multe instruirii după armonizarea legislației la standardele de bază care reglementează atribuirea contractelor și cadrul instituțional:

- Atelier de lucru cu genericul „Deciziile Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) în domeniul achizițiilor publice” la care au participat consilierii ANSC;
- Atelier de lucru organizat de către BERD în colaborare cu AAP cu tematica „Training on e-procurement reform in Moldova”.
- Atelier de lucru desfășurat în Kiev, Ucraina cu genericul „Achiziții transparente și eficiente în Ucraina” (au participat 15 reprezentanți AAP)
- Atelier de lucru „Achiziții publice transparente și eficiente în Moldova”, organizat cu suportul Programului de Dezvoltare al Dreptului Comercial (CLDP) al Departamentului de Comerț al S.U.A., în cooperare cu AAP (au participat 20 reprezentanți ai AAP).

Ațiunea se considerată **realizată fără deficiențe, și cu impact major** deoarece a îndeplinit rezultatele scontate și anume dobândirea de mai multe cunoștințe de către personalul desemnat pentru îndeplinirea funcțiilor cheie de achiziții publice în cadrul instituțiilor centrale.

Ațiunea 11. Organizarea instruirilor pentru autoritățile contractante și operatorii economici după armonizarea legislației la standardele de bază care reglementează atribuirea contractelor și cadrul instituțional (Trimestrul II, 2017)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Organizarea instruirilor pentru autoritățile contractante și operatorii economici după armonizarea legislației la standardele de bază care reglementează atribuirea contractelor și cadrul instituțional	în termen	realizat cu deficiențe	2 - impact mediu

Organizarea instruirilor pentru AC și OE după armonizarea legislației este atribuția AAP, care conform atribuțiilor de bază acordă AC ajutor metodologic și consultații în domeniul achizițiilor publice. Până la sfârșitul trimestrului IV, 2017, AAP a desfășurat o serie de seminare destinate în mare parte autorităților contractante, dar și unele pentru operatorii economici, întreprinderile de stat și la solicitarea unor autorități publice, pe subiecte precum: prevederi generale ale procesului de achiziție publică, desfășurarea achizițiilor publice de bilete avia, achiziția produselor alimentare, aplicarea legislației cu privire la modificarea contractelor de achiziție publică de lucrări în rezultatul ajustării valorii contractelor, acordul privind achizițiile publice al OMC.

Ațiunea este considerată **realizat cu deficiențe** deoarece nu s-a atestat asigurarea instruirilor în teritoriu și anume un eveniment local în fiecare raion. Totodată nu au fost identificate materiale

tipărite și distribuite pentru familiarizarea AC și OE cu prevederile modificărilor la legea nr. 131/2015. **Impactul mediu** se datorează faptului că în toate procedurile supuse controlului ex-post de către AAP au fost depistate încălcări ale legislației, astfel constituind un indicator redus al eficienței și eficacității instruirilor organizate.

Acțiunea 12. Stabilirea unui punct de contact Help – Desk (Trimestrul IV, 2016)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Stabilirea unui punct de contact Help-Desk	cu depășirea termenului	realizat fără deficiențe	2 - impact mediu

În vederea îndeplinirii acestei acțiuni la 28 martie 2018 a fost instituită linia telefonică de consiliere metodologică în domeniul achizițiilor publice (HelpDesk). Conform *Raportului privind activitatea desfășurată în perioada anului 2018*⁹. În perioada 28 martie 2018 – 31 decembrie 2018, la linia telefonică (HelpDesk) au fost recepționate 3560 apeluri. Printre cele mai frecvente întrebări acordate de către reprezentanții AC, OE cât și reprezentanții societății civile au fost: interpretarea normelor legislative, particularitățile procedurilor de achiziții publice, întocmirea documentației de atribuire, procedura de deschidere și evaluare a ofertelor, modul de raportare al procedurilor de achiziții publice.

Acțiunea este considerată **realizată fără deficiențe**, dar cu un **impact mediu** din cauza soluțiilor neuniforme de informare pentru AC și OE și imposibilității AAP de a oferi suport practic în vederea utilizării noului sistem de achiziție electronic.

Acțiunea 13. Configurarea pe site-ul Agenției Achiziții Publice a unei secțiuni speciale de Întrebări și răspunsuri frecvente (Trimestrul IV, 2016)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Configurarea pe site-ul Agenției Achiziții Publice a unei secțiuni speciale de Întrebări și răspunsuri frecvente	în termen	realizat fără deficiențe	1 - impact redus

Pe pagina www.tender.gov.md a fost identificat compartimentul Întrebări frecvente care conține **27 de întrebări – răspunsuri** și compartimentul *Greșeli frecvente* care conține 31 de greșeli – soluții. Acțiunea este considerată **realizată fără deficiențe**, în termenul prestabilit.

⁹ https://tender.gov.md/sites/default/files/document/attachments/raport_aap_2018.pdf

Cu toate acestea, listele respective nu sunt suficient de elaborate prin includerea spețelor relevante întâmpinate în cadrul activității de achiziționare atât de către AC, cât și de către OE. Având în vedere numărul întrebărilor și greșelilor frecvente comparativ cu încălcările admise de autorități (confirmate și în rapoartele de monitorizare elaborate de AAP), precum și complexitatea procesului de achiziție, acțiunea a produs un **impactul redus**.

Acțiunea 14. Elaborarea instrucțiunilor după armonizarea legislației la standardele de bază care reglementează atribuirea contractelor și cadrul instituțional (Trimestrul IV, 2017)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Elaborarea instrucțiunilor după armonizarea legislației la standardele de bază care reglementează atribuirea contractelor și cadrul instituțional	în termen	realizat cu deficiențe	1 - impact redus

Pe parcursul anului 2017, au fost elaborate și publicate următoarele instrucțiuni după armonizarea legislației la standardele europene:

- Formularul tip al dării de seamă privind procedura de achiziție prin Ordinul nr. 14 din 26.01.2017;
- Metodologia privind controlul ex-post, aprobată prin Ordinul nr. 17 din 30.03.2017;
- Documentația standard pentru realizarea achizițiilor publice de servicii de pază, aprobată prin Ordinul nr. 160 din 26.12.2017.

Totodată au fost identificate o serie ghiduri elaborate în perioada anului 2017.

- 1. Ghid privind achizițiile durabile¹⁰** elaborat de AAP pentru diseminarea conceptului de achiziție publică durabilă în rândul AC, iar, pe de altă parte creșterea gradului de conștientizare a instituțiilor publice privind achiziționarea de produse, servicii și lucrări, care să includă criteriile de durabilitate în documentația de atribuire.
- 2. Ghid „Contestarea în achiziții publice”¹¹** elaborat de IDIS “Viitorul” în colaborare cu AAP și se referă la modalitatea de contestare a actelor AC de către OE, care se consideră lezată în drepturi de către acestea.
- 3. Ghid de specificații tehnice¹²** pentru cele mai frecvent achiziționate bunuri pentru sprijinul autorităților contractante în elaborarea documentației de atribuire.

10 https://tender.gov.md/sites/default/files/document/attachments/ghid_privind_achizițiile_publice_durabile.pdf

11 <http://viitorul.org/ro/library-books/1113>

12 https://tender.gov.md/sites/default/files/document/attachments/specificatii_tehnice.docx

Însă, instrucțiunile privind completarea unor documente se referă la modele de documente pre-completate și nu oferă informație suficientă utilizatorului. Informația prezentată este preponderent pentru AC, astfel încât OE sunt în dificultate de găsi modele de documente pre-completate în cazul în care intenționează să participe la procedurile de achiziții publice.

Acțiunea se consideră **realizată cu deficiențe** și având un **impact redus**, deoarece instrucțiunile elaborate după armonizarea legislației nu au fost suficiente pentru participanții la procedurile de achiziție publică, fapt atestat și prin numărul de încălcări depistate în cadrul controlului ex-post de către AAP, dar și prin numărul mari de solicitări de suport metodologic din partea AC.

Etapa 2.

Bunuri pentru autoritățile și instituțiile de stat, regionale și locale de drept public; bunuri pentru toate autoritățile contractante din sectorul de utilități, contracte de servicii și lucrări pentru toate autoritățile contractante (trimestrul IV 2017 - trimestrul IV 2018)

Acțiunea 15. Asigurarea armonizării legislației cu elementele de bază ale directivelor 2014/24/UE și 89/665 /CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE) (Trimestrul IV, 2017)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Asigurarea armonizării legislației cu elementele de bază ale directivelor 2014/24/UE și 89/665 /CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE)	în termen	parțial realizat	2 - impact mediu

Conform angajamentelor asumate de Republica Moldova privind armonizarea cadrului legislativ național în domeniul achizițiilor publice la acquis-ul comunitar (Acordul de Asociere UE - RM) dar și obiectivele trasate la nivel național, autoritățile responsabile urmau să transpună în cadrul legal național prevederile Directivei 2014/24/UE și 89/665/CEE (modificată prin Directiva 2007/66/CE).

Legea privind achizițiile publice nr. 131/2015 (în vigoare din 01.05.2016)¹³, elaborată în scopul transunerii directivelor europene în domeniul achizițiilor, a fost îmbunătățită printr-o serie de amendamente pe parcursul anului 2017 (legea nr. 123 din 07.07.2017, legea nr. 178 din 21.07.2017, legea

¹³ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=377937>

nr. 223 din 02.11.17 în vigoare 24.05.18, legea nr. 288 din 15.12.2017, legea nr. 305 din 21.12.17). Cu toate acestea, se constată restanțe la capitolul legislației secundare, inclusiv Regulamentele care reglementează acordurile - cadru, contractele încheiate pe un termen mai mare de un an, întocmirea și păstrarea dosarului achiziției publice, sistemul dinamic, dialogul competitiv. Respectiv, pe parcursul anului 2017 nu au fost elaborate și adoptate regulamente pentru punerea în aplicare a amendamentelor la legea 131/2015 armonizată cu directiva 2014/24/UE. Din aceste considerente, acțiunea a primit calificativul **realizată parțial**.

Legislația în domeniul achizițiilor publice conține curențe și neconcordanțe, fapt menționat și de participanții la sondajul pentru Indicele de încredere în sistemul achizițiilor publice (ediția I, august 2018). După părerea respondenților, cadrul legal existent este relativ bun, problemele apar mai mult la implementarea prevederilor ce țin de achizițiile publice. Însă, o parte din cei intervievați invocă și anumite lacune în legislația din domeniul achizițiilor publice. Potrivit lor, nu sunt reglementate procedurile în cazul prețurilor flotante, ajustarea prețurilor, procedurile în situația în care furnizorul este monopolist (exemplu: distribuitorii regionali exclusivi ai unui producător)¹⁴. Având în vedere armonizarea legislației primare, curențele în elaborarea legislației secundare și aprecierea actorilor din domeniu a cadrului legal, acțiunea are un **impact mediu**.

Acțiunea 16. Asigurarea implementării formatului standard al anunțurilor referitoare la sectorul public, care să conțină aceleași informații ca și cele aprobate prin Regulamentul de Implementare al Comisiei (UE) 2015/1986 din 11 noiembrie 2015 (Trimestrul IV, 2017)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Asigurarea implementării formatului standard al anunțurilor referitoare la sectorul public, care să conțină aceleași informații ca și cele aprobate prin Regulamentul de Implementare al Comisiei (UE) 2015/1986 din 11 noiembrie 2015	Cu depășirea termenului	realizat cu deficiențe	2 - impact mediu

Conceptul tehnic al Sistemului „MTender” prevede asigurarea realizării prin mijloace electronice a întregului ciclu de desfășurare a procedurilor de achiziții publice, de la etapa de planificare a achizițiilor până la ultima plată realizată la finalizarea executării contractelor de achiziții publice. De asemenea, este prevăzut că sistemul „MTender” va asigura posibilitatea de editare și publicare a anunțurilor de intenție, de participare și de atribuire a contractului de achiziție publică. Acțiunea este **realizată parțial** și cu depășirea termenului, având în vedere că anunțurile sunt disponibile începând cu octombrie 2018, atunci când sistemul MTender a devenit obligatoriu pentru toate autoritățile contractante. Cu toate acestea se constată unele curențe, inclusiv:

14 <http://viitorul.org/files/library/Index%20incredere%20achizitii%20WEB%202ab.pdf>

- neconcordanțe dintre anunțurile de intenție, de participare și de atribuire din sistem și prevederile legii 131/2015 privind conținutul acestora
- autoritatea contractantă nu controlează toate datele care apar în anunțul de participare. Unele informații apar în anunțul de participare fără a fi indicate de AC sau diferit decât au fost indicate de AC (de ex. tipul procedurii de achiziție, valabilitatea ofertelor – valoare implicită 90 zile;
- anunțurile de intenție nu sunt generate electronic în sistem, autoritatea contractantă având sarcina să le elaboreze manual, să le transmită către AAP și să le încarce în sistem;

Din punct de vedere calitativ, luând în considerare impactul curențelor și neconcordanțelor sistemului electronic de achiziții asupra, atât a autorităților de reglementare, cât și a autorităților contractante și operatorilor economici, acțiunea a produs un **impact mediu**.

Acțiunea 17. Crearea unităților de achiziții locale /regionale și sectoriale pentru a susține activitatea autorității contractante (trimestrul IV, 2017)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Crearea unităților de achiziții locale /regionale și sectoriale pentru a susține activitatea autorității contractante	-	nerealizat	0 - lipsă de impact

În Moldova, conform Strategiei, există circa 4300 de autorități contractante care funcționează la nivel central și local - un număr extrem de mare pentru dimensiunile țării și a bugetelor publice de care dispun o mare parte din ele. Cu excepția domeniului sănătății și drumurilor, toate procedurile de achiziție sunt desfășurate în mod descentralizat, ceea ce înseamnă că autoritățile contractante locale care în majoritatea cazurilor sunt foarte mici, nu au capacități și specialiști dar trebuie să organizeze procese de achiziții conform aceluiași reguli și proceduri complexe folosind propriile capacități administrative.

În momentul aprobării Strategiei (decembrie 2016), funcționau 2 unități de achiziții centralizate în domeniile sănătății și drumurilor (vezi acțiunea 7). Se constată că în perioada de referință nu au fost inițiate acțiuni în sensul creării unităților centralizate de achiziție locale sau regională. În cadrul interviurilor, autoritățile recunosc că nu există o structură care s-ar ocupa de aceste procese. Respectiv, acțiunea a primit calificativul **nerealizat**.

Acțiunea 18. Dezvoltarea motoarelor de căutare specifice ale sistemului de achiziții electronice pentru identificarea mai ușoară a posibilităților de licitație, precum și a informațiilor istorice, folosind diferite tipuri de filtre și notificări de alertă online (Trimestrul I, 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Dezvoltarea motoarelor de căutare specifice ale sistemului de achiziții electronice pentru identificarea mai ușoară a posibilităților de licitație, precum și a informațiilor istorice, folosind diferite tipuri de filtre și notificări de alertă online	Cu depășirea termenului	realizat cu deficiențe	2 - impact mediu

În sistemul MTender au fost dezvoltate filtre și motoare de căutare pentru identificarea mai ușoară a posibilităților de participare la achiziții publice de către operatorii economici, precum și a informațiilor istorice privind atribuirea contractelor de achiziție publică. Sistemul MTender prin intermediul platformelor electronice de achiziție oferă posibilitatea notificărilor de alertă online pentru cei înregistrați pe aceste platforme, ceea ce facilitează accesul operatorilor economici la piața achizițiilor publice și contribuie la îmbunătățirea climatului concurențial.

Sistemul pune la dispoziția publicului 3 filtre de bază: informații despre cumpărător (denumire, IDNO, regiunea, tipul, genul de activitate), procedura de achiziție (numărul unic de identificare, tipul, statutul, valoarea estimată, CPV, etc.) și perioadele (perioada publicării, de livrare, de clarificare, licitației electronice, de depunere a ofertelor, atribuire a contractului). Cu toate acestea, acțiunii i-a fost atribuit calificativul **realizat cu deficiențe**, deoarece utilizarea acestor filtre nu este intuitivă, fiind dificilă pentru începători. De asemenea, nu există un filtru destinat "operatorilor economici" pentru a face posibilă identificarea contractelor atribuite unui anumit operator economic. Totodată, în lipsa modului de analiză (Business Intelligence) care a fost prevăzut în Conceptul tehnic al sistemului, nu pot fi generate rapoarte privind achizițiile istorice dar și ofertele depuse de un anumit operator economic la diverse proceduri de achiziție

Din punct de vedere calitativ, acțiunea este calificată cu **impact major**, având în vedere contribuția platformelor electronice în asigurarea cu filtre și motoare de căutare intuitive. Prin urmare, aceasta a contribuit la sporirea gradului de informare a operatorilor economici cu privire la oportunitățile de pe piața achizițiilor publice, reducerea timpului necesar pentru identificarea acestor oportunități, dar și pentru încurajarea implicării cetățenilor în procesul de monitorizare a modului în care sunt utilizați banii publici.

Acțiunea 19. Organizarea instruirilor pentru Agenția Achiziții Publice și Agenția Națională de Soluționare a Contestațiilor după armonizarea legislației cu elementele de bază ale directivelor 2014/24/UE și 89/665 /CEE (modificată prin Directiva 2007/66 / CE) (Trimestrul I, 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Organizarea instruirilor pentru Agenția Achiziții Publice și Agenția Națională de Soluționare a Contestațiilor după armonizarea legislației cu elementele de bază ale directivelor 2014/24/UE și 89/665 / CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE)	în termen	realizat fără deficiențe	2 - impact mediu

Conform raportului de activitate al AAP, în perioada de referință, colaboratorii din cadrul AAP au participat la un atelierul de lucru privind funcționarea sistemului electronic al achizițiilor publice din Republica Kazahstan (au participat 19 persoane de la AAP);

Iar, ANSC a beneficiat de următoarele instruiți:

- Atelier de lucru cu genericul „Deciziile Curții de Justiție a Uniunii Europene în domeniul achizițiilor publice”;
- Atelier de lucru cu genericul „ Deciziile Curții de Justiție a Uniunii Europene în domeniul achizițiilor publice”;
- Seminar de unificare a practicii administrativ – jurisdicționale organizat de către Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor din România;

Prin urmare, acțiunea a fost calificată ca **realizată, fără deficiențe**. Cu privire la aprecierea din punct de vedere calitativ, activitatea a produs un **impact mediu**. Pentru un impact mai mare, sunt necesare instruiți pe subiecte înguste, axate pe particularitățile directivelor europene, bunele practici UE, precum și instruiți privind practicile unitare și spețe din sistemul contestațiilor.

Acțiunea 20. Implementarea Programului național de instruire după armonizarea legislației cu elementele de bază ale directivelor 2014/24/UE și 89/665 /CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE) (Trimestrul II, 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Implementarea Programului național de instruire după armonizarea legislației cu elementele de bază ale directivelor 2014/24/UE și 89/665 /CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE)	în termen	realizat cu deficiențe	1- impact redus

AAP a elaborat și publicat un Plan de instruire pentru anul 2018¹⁵ care prevedea desfășurarea a circa 45 de seminare de instruire pentru diferite categorii de beneficiari, atât cu experiență în domeniu, cât și celor fără experiență, inclusiv: reprezentanți ai autorităților contractante, ai întreprinderilor care furnizează servicii de alimentare cu apă și canalizare, operatori economici, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, funcționarii din cadrul Inspecției Financiare, funcționarii din cadrul instituțiilor subordonate Direcției generale Educație, Cultură, Tineret și Sport din mun. Chișinău. De menționat că la seminarele organizate de AAP pot participa și reprezentanții societății civile. În anul 2018, AAP a instruit 5464 de persoane.

Subiectele seminarelor de instruire desfășurate de către APP în anul 2018 au fost axate pe: prevederi generale privind etapele procesului de achiziție publică; proceduri de achiziție a bunurilor, serviciilor și lucrărilor utilizate în activitatea titularilor de licență din sectorul apă și canalizare; responsabilitățile și drepturile operatorilor economici participanți la procedurile de achiziție publică; achiziția produselor alimentare și serviciilor alimentare; procesul de achiziție publică; sistemul de achiziții publice în contextul noilor prevederi legislative, etc.

Acțiunea a fost calificată ca fiind **realizată, cu deficiențe** căci actualmente nu avem un program național de instruire care să cuprindă întregul sistem de achiziție și să asigure un proces continuu de instruire a membrilor grupurilor de lucru și specialiștilor pe domeniul achizițiilor conform necesitățile autorităților contractante, conform nivelului de pregătire a fiecărui funcționar. Procesul de instruire nu are un caracter permanent și constă din seminare preponderent teoretice pe subiecte generale. De asemenea, nu au fost pregătiți formatori locali care să asigure procesul de instruire a autorităților contractante de la nivel local, având în vedere capacitățile limitate ale AAP. Prin urmare, activitatea a produs un **impact redus**.

Acțiunea 21. Elaborarea instrucțiunilor după armonizarea legislației cu elementele de bază ale directivelor 2014/24/UE și 89/665 /CEE (modificată prin Directiva 2007/66 / CE) (Trimestrul IV, 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Elaborarea instrucțiunilor după armonizarea legislației cu elementele de bază ale directivelor 2014/24/UE și 89/665 /CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE)	-	parțial realizat	2 - impact mediu

În scopul punerii în aplicare a amendamentelor la legea 131/2015 din anul 2018 pentru armonizarea legislației cu elementele de bază ale directivelor europene menționate, au fost elaborate și publicate pe pagina web a AAP următoarele instrucțiuni:

15 <https://tender.gov.md/ro/content/plan-de-instruire>

1. Ordinul nr. 176 din 05.10.2018 cu privire la aprobarea Documentației standard pentru realizarea achizițiilor publice de lucrări;
2. Ordinul nr. 175 din 05.10.2018 cu privire la aprobarea Documentației standard pentru realizarea achizițiilor publice de bunuri și servicii prin cererea ofertelor de prețuri;
3. Ordinul nr. 174 din 05.10.2018 cu privire la aprobarea Documentației standard pentru realizarea achizițiilor publice de servicii;
4. Ordinul nr. 173 din 05.10.2018 cu privire la aprobarea Documentației standard pentru realizarea achizițiilor publice de bunuri;
5. Ghid video - completarea documentației de atribuire;
6. Instrucțiuni privind crearea unei proceduri COP pentru achiziția de bunuri/servicii în SIA RSAP (MTender);
7. Instrucțiuni privind crearea unei proceduri COP pentru achiziția de lucrări în SIA RSAP (MTender);
8. Instrucțiuni privind crearea unei proceduri de Licitatie deschisă pentru achiziția de bunuri/servicii în SIA RSAP (MTender);
9. Instrucțiuni privind crearea unei proceduri de Licitatie deschisă pentru achiziția de lucrări în SIA RSAP (MTender).

Acțiunea a fost **realizată parțial** întrucât se constată că nu au fost elaborate un set complet de instrucțiuni care să cuprindă nu doar partea teoretică dar și instrucțiuni practice privind utilizarea sistemului electronic și desfășurarea diferitor tipuri de proceduri de achiziție. Din punct de vedere calitativ, acțiunea a produs un **impact mediu**.

Acțiunea 22. Introducerea Sistemului de certificare pentru specialiștii în achiziții (Trimestrul IV, 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calitativ	
		Cantitativ	Calitativ
Introducerea Sistemului de certificare pentru specialiștii în achiziții	-	nerealizat	0 - lipsă de impact

Conform legii 131/2015, una dintre atribuțiile AAP este elaborarea, dezvoltarea și punerea în aplicare a unor mecanisme de certificare a persoanelor din cadrul autorităților contractante și furnizorilor de servicii de achiziție, responsabile de organizarea, desfășurarea procedurilor de achiziție publică și atribuirea contractelor de achiziții publice. Cu toate acestea, se constată că un astfel de mecanism nu a fost dezvoltat. Prin urmare acțiunea se consideră **nerealizată**.

Acțiunea 23. Asigurarea armonizării legislației cu elementele de bază ale directivelor 2014/25/ UE și 92/13 / CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE) (Trimestrul II, 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Asigurarea armonizării legislației cu elementele de bază ale directivelor 2014/25/ UE și 92/13 / CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE)	-	nerealizat	0 - lipsă de impact

Unul din rezultatele scontate de Strategie este elaborarea unor reguli comprehensive de efectuare a achizițiilor pentru sectorul utilităților, întreprinderile prestatoare de servicii publice și alte întreprinderi cu capital public. Se constată că deși autoritățile au inițiat unele acțiuni, totuși prevederile Directivei 2014/25/UE privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale încă nu a fost transpuse în legislația națională. În aprilie 2018, Ministerul Finanțelor a publicat spre consultări publice un proiect de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice pentru a transpune prevederile Directivei nr. 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014. Cu toate acestea, proiectul de lege nu a fost inclus pe ordinea de zi a guvernului și a parlamentului pentru discuții și aprobare.

Abia recent, pe 21.08.2019, Ministerul Finanțelor a desfășurat o ședință de lucru privind aspectele proiectului de lege care va reglementa achizițiile în sectorul de utilități¹⁶. Până la modificarea și completarea cadrului legal, titularii de licență din sectoarele electroenergetic, termoelectric, gazelor naturale și operatorii care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare se conduc după Regulamentul aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr.24/2017 din 26.01.2017¹⁷ dar și de propriile regulamente interne și Legea nr. 246 din 23.11.2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală. Actualmente, există pe rol un proiect de lege adoptat în I lectură de Parlament la data de 5.07.2019¹⁸, care obligă aceste întreprinderi să efectueze achizițiile în conformitate cu legea, fiind avizat pozitiv de către Guvern (ședința din 01.08.2019). Prin urmare, acțiunea este **nerealizată**.

16 <http://mf.gov.md/ro/content/ministerul-finan%C8%9Belor-desf%C4%83%C8%99urat-o-%C8%99edin%C8%9B%C4%83-de-lu-cru-privind-aspectele-proiectului-de-lege>

17 <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=369950>

18 <http://parlament.md/%D0%97%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%8B%D0%B9%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%86%D0%B5%D1%81%D1%81/Proiectedeacteleislative/tabid/61/LegislativId/4615/language/ro-RO/Default.aspx>

Acțiunea 24. Asigurarea implementării formularului standard al anunțurilor referitoare la sectoarele de utilități, care conțin aceleași informații ca și cele aprobate prin Regulamentul de implementare al Comisiei (UE) 2015/1986 din 11 noiembrie 2015 (Trimestrul III, 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Asigurarea implementării formularului standard al anunțurilor referitoare la sectoarele de utilități, care conțin aceleași informații ca și cele aprobate prin Regulamentul de implementare al Comisiei (UE) 2015/1986 din 11 noiembrie 2015	-	nerealizat	0 - lipsă de impact

Asemenea formulare nu a fost elaborate având în vedere restanțele în ceea ce privește adoptarea cadrului legal care să reglementeze sectorul serviciilor de utilități (vezi detalii la acțiunea 23).

Acțiunea 25. Organizarea instruirii pentru Agenția Achiziții Publice și Agenția Națională de Soluționare a Contestațiilor referitoare la cadrul legal în sectoarele de utilități (Trimestrul IV, 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Organizarea instruirii pentru Agenția Achiziții Publice și Agenția Națională de Soluționare a Contestațiilor referitoare la cadrul legal în sectoarele de utilități	-	nerealizat	0 - lipsă de impact

În sectorul de utilități nu au fost organizate instruirii pentru AAP și ANSC, având în vedere lipsa unui cadru de reglementare în acest sens (vezi detalii la acțiunea 23).

Acțiunea 26. Organizarea instruirilor pentru autoritățile contractante și operatorii economici referitoare la cadrul legal în sectoarele de utilități (Trimestrul IV, 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Organizarea instruirilor pentru autoritățile contractante și operatorii economici referitoare la cadrul legal în sectoarele de utilități	-	nerealizat	0 - lipsă de impact

În sectorul de utilități nu au fost organizate instruirii pentru autoritățile contractante și operatorii economici, având în vedere lipsa unui cadru legal pe sector (vezi detalii la acțiunea 23).

Acțiunea 27. Elaborarea instrucțiunilor pentru autoritățile contractante referitoare la procedurile de achiziții în sectoarele de utilități (Trimestrul IV, 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Elaborarea instrucțiunilor pentru autoritățile contractante referitoare la procedurile de achiziții în sectoarele de utilități	-	nerealizat	0 - lipsă de impact

Instrucțiuni pentru autoritățile contractante referitoare la procedurile de achiziții în sectoarele de utilități nu au fost elaborate (vezi acțiunea 23).

Acțiunea 28. Asigurarea armonizării legislației cu alte elemente obligatorii și opționale ale directivelor 2014/24/UE și 89/665/CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE) (Trimestrul II, 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Asigurarea armonizării legislației cu alte elemente obligatorii și opționale ale directivelor 2014/24/UE și 89/665/CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE)	-	parțial realizat	2 - impact mediu

O parte dintre Regulamentele necesare pentru punerea în aplicare a cadrului legal primar au fost aprobate abia către sfârșitul anului 2018, inclusiv:

- Regulamentul privind achiziția bunurilor și serviciilor prin cererea ofertelor de prețuri (COP), a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.987 din 10.10.2018;
- Regulamentul privind ajustarea periodică a valorii contractelor de achiziții publice cu executare continuă, încheiate pe un termen mai mare de un an, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1129 din 21.11.2018;
- Conceptul tehnic al Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al achizițiilor publice” (MTender), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.705 din 11.07.2018;
- Regulamentul privind acreditarea platformelor electronice de achiziții în cadrul Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al achizițiilor publice” (MTender), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.985 din 10.10.2018;
- Regulamentul privind modul de ținere a Registrului de stat al achizițiilor publice format de Sistemul informațional automatizat „Registrul de stat al achizițiilor publice” (MTender), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.986 din 10.10.2018;

- Documentația standard pentru realizarea achizițiilor publice de bunuri, aprobată prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.173 din 05.10.2018;
- Documentația standard pentru realizarea achizițiilor publice de servicii, aprobată prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.174 din 05.10.2018;
- Documentația standard pentru realizarea achizițiilor publice de bunuri și servicii prin cererea ofertelor de prețuri, aprobată prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.175 din 05.10.2018;
- Documentația standard pentru realizarea achizițiilor publice de lucrări, aprobată prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.176 din 05.10.2018;
- Formularul standard al Documentului Unic de Achiziții European, aprobat prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.177 din 09.10.2018;

Cu toate acestea, acțiunea a fost calificată ca fiind **realizată parțial**, întrucât cadrul normativ secundar nu a fost ajustat integral conform amendamentelor la legea 131/2015 și, în consecință, generează neconcordanțe și constrângeri în procesul de achiziție de către autorități, dar și de către operatori economici. Iar, AAP în procesul de monitorizare identifică iregularități și abateri care sunt inclusiv o consecință a neconcordanțelor din legislație. (vezi acțiunea 1).

Prin urmare, acțiunea a produs un **impact mediu**, având în vedere că problemele generate ca urmare a normelor contradictorii din legislația primară și cea secundară care nu este în timp util ajustată la legea primară.

Acțiunea 29. Organizarea instruirii pentru Agenția Achiziții Publice și Agenția Națională de Soluționare a Contestațiilor pentru modificări intrate în vigoare după armonizarea legislației cu alte elemente obligatorii și opționale ale directivelor 2014/24/UE și 89/665/CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE) (Trimestrul IV, 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Organizarea instruirii pentru Agenția Achiziții Publice și Agenția Națională de Soluționare a Contestațiilor pentru modificări intrate în vigoare după armonizarea legislației cu alte elemente obligatorii și opționale ale directivelor 2014/24/UE și 89/665/CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE)	în termen	realizat cu deficiențe	2 - impact mediu

Conform raportului de activitate al AAP, în perioada de referință (5-7 decembrie, 2018), colaboratorii din cadrul AAP au participat la următoarea instruire: Atelierul de lucru cu genericul „Achiziții transparente și eficiente”, faza a IV-a, organizat în colaborare cu Ministerul Finanțelor și Ministerul Dezvoltării Economice și Comerțului din Ucraina (22 persoane).

ANSC a beneficiat de o instruire în perioada de referință: "Atelier de lucru cu genericul „Echitate procedurală și audieri orale. Probele” – 8-9 octombrie 2018;

Ațiunea a fost calificată ca fiind **realizată, cu deficiențe**, întrucât numărul instruirilor este unul redus comparativ cu personalul din cele 2 instituții și complexitatea procesului de achiziție și cel de armonizare la aquis-ul european. Din punct de vedere calitativ, ațiunea a fost calificată ca având un **impact mediu**. Pentru a avea un impact major sunt necesare instruirii pe subiecte mai înguste în ceea ce privește atribuirea contractelor de achiziție publică, axate pe particularitățile directivelor europene, bunele practici UE, precum și instruirii pe subiectele ce vizează practicile unitare și spețe din sistemul contestațiilor.

Ațiunea 30. Organizarea instruirilor pentru autoritățile contractante și operatorii economici privind modificările în legislația intrată în vigoare după armonizarea cu alte elemente obligatorii și opționale ale directivelor 2014/24/UE și 89/665/CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE) (Trimestrul IV, 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Organizarea instruirilor pentru autoritățile contractante și operatorii economici privind modificările în legislația intrată în vigoare după armonizarea cu alte elemente obligatorii și opționale ale directivelor 2014/24/UE și 89/665/CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE)	în termen	realizat fără deficiențe	2 - impact mediu

Reieșind din faptul că în raportul de activitate al AAP pentru anul 2018 nu sunt incluse și datele organizării seminarelor de instruire, va fi prezentată informația pe anul 2018. Așadar, AAP a realizat 135 activități de instruire și informare destinate atât autorităților contractante, operatorilor economici cât și societății civile la care au fost înregistrați 5464 participanți. În anul 2018, AAP a desfășurat următoarele seminare:

- 43 seminare de instruire cu genericul "Prevederi generale privind etapele procesului de achiziții publice în Republica Moldova" - 1763 persoane (inclusiv 17 seminare raionale);
- 2 seminare dedicate operatorilor economici, cu genericul "Responsabilitățile și drepturile operatorilor economici participanți la procedura de achiziții publice" - 58 participanți;
- 28 seminare de informare cu genericul "Noile modificări legislative în domeniul achizițiilor publice, conform legii nr. 169 din 26.07.2018, care au intrat în vigoare la data de 1 octombrie 2018" - 1004 participanți (inclusiv 16 seminare raionale);

- 8 seminare de instruire desfășurate în colaborare cu alte instituții precum:
 - Ministerul Finanțelor, CNA, Curtea de Conturi și Inspekția Financiară - 3 cursuri de instruire destinate auditorilor interni din cadrul APC și APL de nivelul al doilea, precum și auditorilor interni care dețin certificate de calificare în domeniu, cu genericul „Aspecte generale privind achizițiile publice și managementul riscurilor de corupție. Colaborarea auditorilor interni cu alți furnizori de asigurare”. (78 auditori interni din sectorul public).
 - Direcția Generală Educație, Cultură, Tineret și Sport din mun. Chișinău, Institutului de Standardizare din Moldova și Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, s-au desfășurat 2 seminare de instruire cu tematica „Achiziția produselor alimentare și serviciilor alimentare” (102 participanți)

Prin urmare, acțiunea se consideră **realizată, fără deficiențe**. Din punct de vedere calitativ, acțiunea a fost calificată ca având un **impact mediu** reieșind din dificultățile de aplicare a noilor prevederilor legislative, în speță utilizarea formularului DUAE, utilizarea instrumentului de licitație electronică, aplicarea criteriilor de atribuire noi introduse în legea 131/2015 și modalitatea de prezentare a ofertelor în cadrul procedurilor de achiziție publică.

Acțiunea 31. Elaborarea instrucțiunilor pentru autoritățile contractante după armonizarea legislației cu alte elemente obligatorii și opționale ale directivelor 2014/24/UE și 89/665/CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE) (Trimestrul IV, 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Elaborarea instrucțiunilor pentru autoritățile contractante după armonizarea legislației cu alte elemente obligatorii și opționale ale directivelor 2014/24/UE și 89/665/CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE)	-	parțial realizat	2 - impact mediu

Vezi acțiunea 21.

Acțiunea 32. Dezvoltarea facilităților tehnice ale sistemului de achiziții electronice pentru asigurarea comunicării electronice între autoritățile contractante și ofertanți pe parcursul tuturor etapelor procedurilor de achiziție (Trimestrul I, 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Dezvoltarea facilităților tehnice ale sistemului de achiziții electronice pentru asigurarea comunicării electronice între autoritățile contractante și ofertanți pe parcursul tuturor etapelor procedurilor de achiziție	în termen	realizat cu deficiențe	3 - impact major

Facilitățile tehnice pentru asigurarea comunicării în sistemul de achiziții au fost dezvoltat prin introducerea compartimentului de clarificări în MTender, unde OE pot adresa întrebări de clarificare cu privire la documentația de atribuire și specificațiile tehnice către AC. Astfel acestea sunt adresate în mod transparent, iar răspunsurile la clarificări pot fi vizualizate de către toți participanții la proceduri de achiziție publică. Un rol important dezvoltării sistemului electronic este acordat PEA, care prin funcționalitățile dezvoltate asigură posibilități sporite pentru participarea OE în procedurile de achiziții publice.

Acțiunea a fost calificată ca fiind **realizată cu deficiențe**, dat fiind faptul că SIA RSAP MTender nu asigură în totalitate desfășurarea achizițiilor publice integral prin mijloace electronice, începând cu etapa de planificare și până la etapa de management a contractului de achiziție și amendamentele la contract. De asemenea, în perioada de referință au fost implementate mai multe funcționalități tehnice și ajustări necesare (integrarea componentei de "contestații", disponibilitatea tuturor celor 4 criterii de atribuire conform legii 131/2015, funcționalitatea pentru încărcarea documentelor adiționale ale ofertei după selectarea ofertei învingătoare, etc.). Totuși, sistemul are o serie de curențe în ceea ce privește funcționalitățile acestuia așa cum au fost prevăzute de Conceptul tehnic, dar și neconcordanțe cu cadrul legal primar și normativ - secundar, care sunt analizate în documentul elaborat de IDIS Viitorul" - "Constrângeri privind utilizarea sistemului electronic de achiziții publice MTender". În pofida tuturor curențelor existente, introducerea sistemului electronic MTender a produs un **impact major** asupra sistemul achizițiilor care vizează în principal sporirea transparenței și accesului la date privind achizițiile, sporirea gradului de încredere a sectorului privat în achizițiile publice, eficientizarea activității autorităților contractante, etc.

Acțiunea 33. Elaborarea modulelor speciale ale sistemului de achiziții electronice pentru organizarea licitațiilor electronice, inițierea și operarea sistemelor dinamice de achiziție și cataloagelor electronice (Trimestrul IV, 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Elaborarea modulelor speciale ale sistemului de achiziții electronice pentru organizarea licitațiilor electronice, inițierea și operarea sistemelor dinamice de achiziție și cataloagelor electronice	-	parțial realizat	2 - impact mediu

În timp ce **licitația electronică** este utilizată în sistemul electronic de achiziții MTender, fie opțional sau obligatoriu în funcție de procedură (obligatorie pentru COP pentru bunuri și servicii), acesta nu are actualmente dezvoltate funcționalități pentru inițierea și operarea sistemelor dinamice de achiziție și cataloagelor electronice.

Licitația electronică în sistemul electronic se desfășoară după cum urmează:

- după principiul licitației cu strigare,
- participanții la procedura de achiziție pot micșora prețul ofertei pe parcursul a 3 runde, (conform pasului minim stabilit de AC);
- sistemul prioritizează ofertele în ordine crescătoare, ofertantul cu prețul cel mai mic având prioritate să liciteze;
- la finalul licitației electronice, MTender clasifică automat ofertele.

Acțiunea este considerată **parțial realizată**, deoarece nu sunt elaborate modulele pentru sistemele dinamice de achiziție și cataloagelor electronice, iar **impactul este mediu**, reieșind din imposibilitatea utilizării celorlalte instrumente tehnice.

Etapa 3.

Concesiuni pentru toate autoritățile contractante (*trimestrul II 2018 – trimestrul IV 2018*)

Acțiunea 34. Asigurarea armonizării legislației cu elemente obligatorii și opționale ale directivelor 2014/23 / UE și 89/665 /CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE și Directiva 2014/23 /UE) (*Trimestrul II, 2018*)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Asigurarea armonizării legislației cu elemente obligatorii și opționale ale directivelor 2014/23 / UE și 89/665 /CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE și Directiva 2014/23 /UE)	-	parțial realizată	1 - impact redus

Armonizarea legislației cu elementele obligatorii și opționale ale Directivelor 2014/23/UE a fost prin adoptarea **legea nr. 121 din 05.07.2018** cu privire la concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii¹⁹, publicată în MO nr. 309-320/470 din 17.08.2018 cu data intrării în vigoare 17.02.2019. În partea ce ține de măsurile de remediere, **Directiva 2007/66/CE** în ceea ce privește ameliorarea eficacității căilor de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziții publice, în legea nr. 121/2018, conform art. 5, alin. (8), de competența ANSC ține examinarea contestațiilor privind

¹⁹ http://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=105485&lang=ro

atribuirea concesiunilor, iar capitolul VI "Soluționarea litigiilor" este practic identic cu cel din cadrul legea nr. 131/2015.

Acțiunea este considerată **parțial realizată** deoarece nu au fost aprobate regulamentele cu privire la modalitatea de organizare a procedurilor de atribuire a concesiunii prin concurs public/dialog competitiv, regulamentul cu privire la activitatea comisiei de atribuire a concesiunii etc. Prin urmare rezultă un **impact redus**, deoarece cadrul legal nu este pe deplin armonizat.

Acțiunea 35. Clarificarea rolului Ministerului Economiei, Consiliului Național pentru parteneriatul public-privat, Ministerului Finanțelor și Agenției Achiziții Publice în domeniul contractelor de concesiune (Trimestrul IV, 2017)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Clarificarea rolului Ministerului Economiei, Consiliului Național pentru parteneriatul public-privat, Ministerului Finanțelor și Agenției Achiziții Publice în domeniul contractelor de concesiune	-	nerealizat	0 - lipsă de impact

Nu au fost identificate partajarea rolurilor între Ministerului Economiei, Consiliului Național pentru parteneriatul public-privat, Ministerului Finanțelor și AAP. Acțiunea este considerată **nerealizată**.

Acțiunea 36. Organizarea instruirii pentru Agenția Achiziții Publice și Agenția Națională de Soluționare a Contestațiilor privind atribuirea contractelor de concesiune (Trimestrul III, 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Organizarea instruirii pentru Agenția Achiziții Publice și Agenția Națională de Soluționare a Contestațiilor privind atribuirea contractelor de concesiune	-	parțial realizat	1 - impact redus

Conform datelor furnizate de ANSC, a fost realizat un atelier de lucru: „Unificarea practicii administrative – jurisdicționale privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea CNSC”. AAP nu a avut instruirii pe subiectul atribuirii contractelor de concesiune.

Acțiunea a fost **realizată parțial**, deoarece nu toți responsabilii au fost instruiți privind atribuirea contractelor de concesiune, iar din punct de vedere calitativ are un **impact redus**.

Acțiunea 37. Asigurarea implementării formularului standard al anunțurilor referitoare la contractele de concesiune care conțin aceleași informații ca și cele aprobate prin Regulamentul de implementare al Comisiei (UE) 2015/1986 din 11 noiembrie 2015 (Trimestrul III, 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Asigurarea implementării formularului standard al anunțurilor referitoare la contractele de concesiune care conțin aceleași informații ca și cele aprobate prin Regulamentul de implementare al Comisiei (UE) 2015/1986 din 11 noiembrie 2015	-	nerealizat	0 - lipsă de impact

Formularul standard al anunțurilor referitoare la contractele de concesiune care conțin aceleași informații ca și cele aprobate prin Regulamentul de implementare al Comisiei (UE) 2015/1986 din 11 noiembrie 2015 nu a fost elaborat și implementat. Respectiv, acțiunea este **nerealizată**.

Acțiunea 38. Organizarea unei campanii de informare cu privire la noile reguli privind atribuirea contractelor de concesiune (Trimestrul IV, 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Organizarea unei campanii de informare cu privire la noile reguli privind atribuirea contractelor de concesiune	-	nerealizat	0 - lipsă de impact

Nu au fost organizate și desfășurate campanii de informare cu privire la noile reguli privind atribuirea contractelor de concesiune. Respectiv, acțiunea a primit calificativul **nerealizată**.

Acțiunea 39. Implementarea Programului național de instruire în baza curriculum-ului adaptat pentru contractele de concesiune (Trimestrul IV, 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Implementarea Programului național de instruire în baza curriculum-ului adaptat pentru contractele de concesiune	-	nerealizat	0 - lipsă de impact

Se constată că Programul național de instruire în baza curriculum-ului adaptat pentru contractele de concesiune nu a fost dezvoltat. Prin urmare, acțiunea este calificată ca fiind **nerealizată**.

Acțiunea 40. Elaborarea instrucțiunilor pentru contractele de concesiune (Trimestrul IV, 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Elaborarea instrucțiunilor pentru contractele de concesiune	-	nerealizat	0 - lipsă de impact

Nu au fost elaborate instrucțiuni pentru contractele de concesiune. Deci, acțiunea este **nerealizată**.

Etapa 4.

Contracte de servicii și lucrări pentru toate autoritățile contractante din sectorul de utilități (trimestrul II 2018 – trimestrul IV 2018)

Acțiunea 41. Asigurarea armonizării legislației cu alte elemente obligatorii și opționale ale directivelor 2014/25 /UE și 92/13/CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE) (Trimestrul II 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Asigurarea armonizării legislației cu alte elemente obligatorii și opționale ale directivelor 2014/25 /UE și 92/13/CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE)	-	nerealizat	0 - lipsă de impact

Legislația națională nu a fost armonizată cu elementele directivelor din domeniul de utilități, acțiunea fiind calificată ca **nerealizată**. Vezi acțiunea 23.

Acțiunea 42. Organizarea instruirii pentru Agenția Achiziții Publice și Agenția Națională de Soluționare a Contestațiilor referitoare la modificările operate după armonizarea legislației cu alte elemente obligatorii și opționale ale directivelor 2014/25 / UE și 92/13/CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE) (Trimestrul III, 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Organizarea instruirii pentru Agenția Achiziții Publice și Agenția Națională de Soluționare a Contestațiilor referitoare la modificările operate după armonizarea legislației cu alte elemente obligatorii și opționale ale directivelor 2014/25 /UE și 92/13/CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE)	-	nerealizat	0 - lipsă de impact

Nu au fost organizate instruirii pentru AAP și ANSC referitoare la sectorul de utilități, având în vedere lipsa cadrului legal, acțiunea fiind calificată ca **nerealizată**. Vezi acțiunea 23.

Acțiunea 43. Organizarea instruirilor pentru autoritățile contractante și operatorii economici referitoare la modificările operate după armonizarea legislației cu alte elemente obligatorii și opționale ale directivelor 2014/25 /UE și 92/13/CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE) (Trimestrul IV, 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Organizarea instruirilor pentru autoritățile contractante și operatorii economici referitoare la modificările operate după armonizarea legislației cu alte elemente obligatorii și opționale ale directivelor 2014/25 /UE și 92/13/CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE)	-	nerealizat	0 - lipsă de impact

În lipsa unui cadru legal, se constată că nu au fost organizate instruirii privind utilitățile pentru autorități și operatori economici, acțiunea fiind calificată ca **nerealizată**. Vezi acțiunea 23.

Acțiunea 44. Elaborarea instrucțiunilor pentru autoritățile contractante referitoare la modificările operate după armonizarea legislației cu alte elemente obligatorii și opționale ale directivelor 2014/25 /UE și 92/13/CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE) (Trimestrul IV, 2018)

Acțiune	Termen de realizare	Calificativ	
		Cantitativ	Calitativ
Elaborarea instrucțiunilor pentru autoritățile contractante referitoare la modificările operate după armonizarea legislației cu alte elemente obligatorii și opționale ale directivelor 2014/25 /UE și 92/13/CEE (modificată prin Directiva 2007/66 /CE) (Trimestrul IV, 2018)	-	nerealizat	0 - lipsă de impact

În lipsa unui cadru legal, nu au fost elaborate Instrucțiuni pe domeniul utilităților, acțiunea fiind **nerealizată**. Vezi acțiunea 23.

Concluzii finale și recomandări de politici

Succesul reformei depinde de implementarea principiilor fundamentale care reglementează atribuirea contractelor de achiziții publice - libera concurență, transparență, utilizarea eficientă a banilor publici, tratament egal, recunoașterea reciprocă. Acesta include, în primul rând, asigurarea conformității depline cu standardele de bază care reglementează atribuirea contractelor și apoi armonizarea treptată cu directivele UE privind achizițiile publice.

Ca urmare a acțiunilor desfășurate atestăm un grad înalt de armonizarea a legislație naționale în special cu privire la Directiva 2014/24/UE privind achizițiile publice. Totodată este necesar de menționat implementarea achizițiilor electronice care constituie una dintre componentele - cheie ale programului de reformă în acest domeniu. SIA RSAP MTender reprezintă un instrument eficient pentru sporirea transparenței și eficienței procedurilor de achiziții publice. Odată cu modificările intrate în vigoare în octombrie 2018, toate procedurile de achiziție publică se desfășoară electronic, ceea ce a dus la reducerea sarcinii administrative pentru OE și la economii substanțiale de timp, fonduri și capacitate administrativă. Totodată procesul de dezvoltare a achizițiilor electronice s-a realizat cu deficiențe din cauza unor capacități reduse a sistemului și imposibilitatea desfășurării procedurilor de achiziție cap-coadă de la planificarea achiziției până la semnarea contractului și gestionarea acestuia.

Se constată dezvoltarea insuficientă a capacităților AC în efectuarea achizițiilor publice. Lipsa unui regulament cu privire la specialiștii certificați reprezintă o vulnerabilitate a procesului de achiziții publice, iar procesul de achiziții centralizate nu a fost dezvoltat în perioada de referință.

Obiectivul principal al unui sistem de revizuire a fost atins prin asigurarea funcționalității ANSC drept un organ specializat de examinare și soluționare a contestațiilor în interesul tuturor părților, care asigură ofertanților lezați posibilități de remediere.

Este important de menționat că reforma achizițiilor publice necesită un cadru adecvat de reglementare, prin dezvoltări și ajustări ulterioare ale legislației, în conformitate cu prevederile Acordului de Asociere RM-UE, în special în ceea ce privește sectorul utilităților și a contractelor de concesiune, care la moment se constată că nu au fost depuse eforturile necesare pentru armonizarea acestora.

Reușita reformei și dezvoltării achizițiilor publice depinde de o organizare și conducere puternică, pentru a organiza elaborarea politicilor și de asigurare personalului necesar pentru gestionarea unui set de funcții-cheie de achiziții publice. Constatăm lipsa cooperării și a unui dialog clar și efectiv pentru implementarea tuturor acțiunilor prevăzute de strategie.

Recomandări de politici

- Având în vedere că Planul de acțiuni a expirat în 2018 și un al doilea Plan de acțiuni pentru perioada 2019-2020 nu a fost elaborat, este necesară revizuirea și asigurarea implementării acțiunilor care au fost realizate cu deficiențe, realizate parțial sau au calificativul nerealizat. Eventual, acțiunile cu restanțe sau cele nerealizate pot fi integrate într-un plan de acțiuni pentru anul 2020.
- Partajarea responsabilităților în cadrul implementării Strategiei de dezvoltare a sistemului de achiziții publice cu indicarea precisă a fiecărei instituții implicate. Astfel o colaborare între Ministerului Finanțelor, AAP, ANSC, PEA, societatea civilă și alți actori importanți ar contribui la implementarea strategiei și acțiunilor cu restanțe sau cele nerealizate.
- Dezvoltarea achizițiilor electronice prin asigurarea funcționalității depline a sistemului electronic de achiziții, inclusiv prin adăugarea posibilității de desfășurare a achizițiilor publice prin alte tipuri de proceduri (ex: dialog competitiv, licitație restrânsă etc.), cât și asigurarea utilizării instrumentelor prevăzute de legislație (ex: acord cadru, catalog electronic etc.). Totodată este necesar de asigurat funcționarea sistemului electronic pe toate etapele de desfășurare a achiziției, inclusiv funcționalitatea de management al contractului și modulului Business Intelligence.
- Dezvoltarea/ajustarea cadrului legal și identificarea unui mecanism eficiente de monitorizare a executării conforme a contractelor de achiziții la nivel de fiecare autoritate contractantă, care să reflecte eficiența ultimei etape a procesului de achiziție prin asigurarea respectării indicatorilor de eficiență.
- Armonizarea cadrului normativ secundar la legislația primară, cu privire la achizițiile clasice. Este imperativ adoptarea regulamentelor cu privire la desfășurarea procedurilor de achiziție publică prevăzute de legea nr. nr. 131/2015 pentru a elimina divergențele actuale dintre legislația primară și secundară (ex: *Regulamentul privind achizițiile publice de lucrări*, *Regulamentul cu privire la activitatea grupului de lucru pentru achiziții*, *Regulamentul cu privire la achizițiile publice folosind procedura de negociere*, *Regulamentul cu privire la acordul-cadru*). Totodată este important de îndeplinit acțiunea de revizuire a formularului standard al Documentului Unic de Achiziții European.
- Elaborarea de către AAP a unui programul de certificare a persoanelor din cadrul AC responsabile de organizarea, desfășurarea procedurilor de achiziție publică și atribuirea contractelor de achiziții public, inclusiv elaborarea parteneriatelor academice cu instituțiile de profil.
- Planificarea, organizarea și desfășurarea a seminarelor de instruire la nivel local pentru a ridica profesionalismul și capacitățile specialiștilor în achiziții publice din cadrul autorităților contractante din localități atât din punct de vedere teoretic cât și practic, inclusiv prin dezvoltarea funcțiilor de acordare a suport metodologic din cadrul AAP.
- Elaborarea și adoptarea legislației cu privire la concesiunile de lucrări și concesiunile de servicii, pentru asigurarea implementării și funcționării legislației primare.
- Dezvoltarea achizițiilor centralizate prin crearea unităților de achiziții centralizate în anumite domenii conform analizei oportunității (ex: *achiziționarea tehnologiilor informaționale*, *dezvoltarea regională*, *produse alimentare*, etc.) și constituirea achizițiilor locale/sector în special pentru achiziționarea produselor alimentare.
- Armonizarea legislației cu elementele obligatorii ale Directivei 2014/23/UE în sectorul de utilități, în vederea eliminării problemei generale a întreprinderilor care desfășoară activități în domeniul transportului, alimentare cu apă și canalizare, termoenergetic ș.a. și adoptarea legislației secundare cu privire la contractele de concesiuni.

